

ՄԱՐԺԱԹԵՐԹ

Ազգային, Քաղաքական, Բանասիրական եւ Զուարճալիք

Ժողովար, Թիւ 23

ՄԱՐԺԱԹ

13 Պետեմբեր, 1894

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ. — Երազմիկի բաժանորդագինն է Տարեկան՝ Պոլսոյ համար 40, Գաւառներու համար 50 դան. : Վեցամսեայ Պոլսոյ համար 25, Գաւառացի համար 30 դան. : Հոգար 29 փարայ : Բաժանորդագրութիւնը թիւի վրայ է. Տարեկան բաժանորդագրութիւնը 52 եւ վեցամսեայները 28 թիւ Երազմիկի : Բաժանորդագրութիւնը յանձնել կ'աւանդել բաժանորդները ի վերջոյն Գրաստունը յանձնել կ'աւանդել բաժանորդները ի վերջոյն Գրաստունը :

Եթէ Երազմիկի նրաստատուութիւնը ո'ր եւ է արգելի հանդիպի : Երազմիկի բաժանորդներն իրաւունք ունին 100 այցեքարտ նուէր ստանալու : Հանրագոյն ցիւքերու վերաբերեալ յօդուածներ եւ քրթակցութիւններ ճշտակապէս պետք կ'ընդունուի : ՀԱՍՅԷ — Երազմիկի վերաբերեալ ամէն ինչ պէ՛տք է ուղղել Պաղատական Գրաստունը, Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, թիւ 14 :

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մարդիկ փոխադարձաբար զօրեղ ազդեցութիւն ունին միմեանց վրայ : Մարդկային հոգին ելեքարական հոսանքներէն առաւել զարմանալի արագութեամբ իր ազդեցութիւնն եւ զօրութիւնն կը ծաւալէ ամենուրեք եւ նմանօրինակ արագութեամբ կ'ընդունուի նաեւ այլոց ազդեցութիւնն : Հոգւոյ այս զօրութիւնն բազմաթիւ կերպերով կը յայտնէ ինքզինքը : Ծարտարարուեստ ոչտակերանայն եւ քանդակագործն եւ հիասքանչ գործերով իւրեանց գաղափարներն եւ մտաց ըմբռնումն ի տես կը բերեն, եւ մեք զմայլմամբ կը դիտեմք անոնց գործերն, անոնց հանճարին ներգործութիւնն կը կրեմք, կը կազդուրիմք, կը յուզուիմք, մինչեւ իսկ արտասուք կը թափեմք, մինչդեռ այն գործոց հեղինակներն զարեւիչ հետէ դադրած են ապրելէ : Վրձինը կամ քանդակիչ գրեչը գործածող ձեռքը երկար զարեւիչ հետէ ի հող դարձած եւ փոշիացած է :

Այնպէս հզօր է հոգւոյ այս ազդեցիկ զօրութիւնը որ ոչ անբաւ հեռաւորութիւնք եւ ոչ դարեւ կրնան ջնջել այն զօրութիւնն : Այսպէս է նաեւ երաժշտութեան եւ պերճախօսութեան զօրութիւնն հոգւոյն վրայ : Աստիճաններն զօրեղ միջոցներ են որոցմով հոգի մը անտեսանելի ըլլալէ անդին զօրութեամբ կ'իջիլէ ուրիշ հոգւոյ մը վրայ, կը յաղթէ անոր եւ հանճարի հմայութեամբ կը գերեզմարէ զայն : Արդ' կրնամք ըսել թէ այս հոգեկան զօրութիւնը ի յայտ բերող եւ գործածող ամենէն գլխաւոր եւ ամենէն տեսական միջոցն է գրականութիւնն, ո՛րքան զարմանալի է գրքի մը զօրութիւնն : Երբ նա իրապէս կը ներկայէ հոգւոյն հանճարն եւ իսկական զօրութիւնն : Ո՞վ է այն որ մինչեւ իսկ հազարաւոր տա-

րիներ յառաջ գրուած հանճարի գործ մը կարգաւոր չազդուի անկէ : Ո՞վ կրնայ չգտլ մտաց այն անդիմադրելի զօրութիւնն որ գրքի մը անխօս երեսներուն վրայ դէպ առ դէպ կուզայ իր մտաց, ճեղքելով եւ պատառելով ժամանակի եւ միջոցի լայնարձակ սահմաններն : Հոն միաժողովուրդի մտաց կը բաղխի եւ յայնժամ մտաց հորիզոնին վրայ կը բացափայլի այնպիսի չեղաշուք լոյս մը որուն առջեւ հիւսիսայգիներու փառքն կը նսեմանան : Այսպիսեալ է որ մեծ հանճարներ դարէ ի վար ժողովրդոց վրայ իրենց ազդեցութիւնն ի գործ գրած են : Այսպէս իրենց գրութիւններով, այսինքն իրենց հոգեկան զօրութեամբ, բիւր սերունդներու խօսած են, ազդելով անոնց մտաց եւ յուզելով զայնս, երբ իրենց չրթունքն ընդ երկար փակեալ էին :

Այսպէս է գրականութեան զօրութիւնն որ տարօրինակ զօրութիւն մը կրնայ ունենալ բարեւոք գործածութեամբ ժողովրդական յառաջադիմութեան մէջ : Զօրութիւն մ'է այն որ ուղղակի հոգիէն հոգւոյն կը փոխանցի, որ կ'արհամարհէ ժամանակը եւ անբաւ միջոցը, որ կըրնայ ամբողջ ժողովուրդ մը հրավառել վսեմ գաղափարով մը, որ արեգական ճառագայթից նման կրնայ լուեւեայն շարժիլ, եւ ամենուրեք լոյս եւ ջերմութիւն տարածել :

Մեծանուն Յոյն հեռար մը յաճախ կ'ըսէր աշակերտաց թէ բոլոր գիտութեանց վախճանը խօսքն է, ըսել կուզէր թէ մարդիկ գիտութիւն ստանալու են խօսելու եւ հաղորդելու համար : Կարեւոր է մշակել ու զարգացնել միտքն, միտքն ամէն տեսակ հմտութիւններ եւ գիտութիւն : Կարեւոր է ունենալ բարձր խորհուրդներ եւ փառաւոր իղձեր, կարեւոր է ունենալ ուղիղ սկզբունքներ եւ հաստատուն նպատակներ, բայց կարեւորագոյն է հաղորդել զանոնք եւ ծաւալել ժողովրդեան մէջ, եւ այս է ժողովրդային գրականութեան պաշտօնն :

Ո՛չ թէ միայն օխտեր կան որ մոխմանցիկ են , այլ բա-
րեքազգաբար կան նաեւ հոգեկան վիճակներ որք կ'անց-
նին օրտէ ի սիրտ , մտային հրդեհներ որք կը ծաւալին
ժողովրդեան ամէն խաւերուն մէջ գրականութեան հոգ-
մոց թեւերուն վրայ :

Ո՛ր ժողովրդեան մէջ որ առ խօսքի կամ գրութեան
զօրութիւնն կը պակասի , հոն իրական յառաջադիմու-
թիւն չակնկալուիր երբեք : Ժողովրդեան բուն իր ան-
դամներն պէտք է որ խօսին անոնց եւ գրեն անոնց հա-
մար , պէտք է որ բաժին հանեն անոնց համար իրենց
հատուկներէն , իրենց փորձառութիւնէն եւ իրենց զգա-
ցուններէն , եւ այսպէս ժողովրդեան մեծ զանգուածը
յառաջ մղեն : Եւ մեր դիտաւորութիւնն է այս յօդուա-
ծով մասնաւորաբար ոյժ տալ այս կէտին : Յայտ կը
տեսնեմք իսկական միջոց մը եւ զօրութիւն մը որ օգ-
տակարապէս եւ ուղղութեամբ գործածուելով կրնայ զօ-
րեղապէս նպաստել ժողովրդեան յառաջագիտութեան :
Գրականութեան եւ խօսից ոյժն գերազանց է երաժշտու-
թեան , նկարչութեան եւ մինչեւ անգամ հրապուրիչ
թատերախաղերու ազդեցութիւնէն եթէ մարդիկ միայն
գիտնան գործածել զայն ըստ պատշաճի : Այս պատճա-
ռաւ վստահաբար կրնամք պնդել թէ բարձրանալու եւ
յառաջադիմելու համար անհրաժեշտ հարկերէն մին այն
է որ ժողովուրդէն յառաջ գան անձինք եւ խօսին ու
գրեն ժողովրդեան օգտին եւ յաւաքութեան համար :
Սոքա միշտ իրենց առաջին նպատակն ընելու են գոր-
ծածել այս զարմանալի զօրութիւնն այնպիսի կերպիւ-
րիք որ իրօք համի ժողովրդեան : Անհասկանալի լեզ-
ուաւ , անյարմար ճաշակաւ եւ բառերու հետ զուարճա-
նալով չէ որ կրնան հասնիլ անոնք այս նպատակին : Ոչ
ալ վերացականութեան մէջ յաւիտենապէս թափառելով
է որ կրնան լուսաւորել զժողովուրդն : Յիրաւի կան շատ
վերացական ճշմարտութիւնք , բայց ժողովրդային զրա-
զէտ մը պէտք է որ անոնց գործնական օգուտներն բերէ
հասցնէ ժողովրդեան :

«Բայց ժողովուրդն չկարգար կ'ըսեն բազումք : Մեք
ալ պարզապէս պիտի պատասխանեմք թէ պարտական
եմք ամեն ճիգ թափել որ ժողովուրդն կարգայ , քանզի
առանց կարգալու երբեք յառաջ պիտի չերթայ : Ո՛ր գո-
րովագութ մայր երբեք երեսի վրայ թողուցեր է իր սի-
րեցեալ զաւակն , ըսելով թէ ձկնորձակ չունի , ուտելիք
չուտեր , ո՛չ ապաքէն ամէն ճիգ ի գործ կը դրուի , ա-
մեն միջոցի կը ձեռնադրուի եւ ամէն կերպ ուտելիքներն
կը փորձուին , մինչեւ որ մանուկն քիչ կամ շատ բան մը
ուտէ : Եւ միթէ անրնթերցասէր ժողովուրդ մը երեսի
վրայ թողելու է որ օր քան զօր նուաստանայ եւ հոսկ
յետոյ կորնչի :

Պէտք է յիշել նաեւ թէ ամէն ողջամիտ եւ յառաջ-
գիմասէր մարդու նուիրական պարտաւորութիւն է բարձր
ողբով եւ սկզբունքներով սողորեալ գրականութիւն մը
ծաղկեցնելու նպատակ : Դժբաղդաբար ժողովրդային
գրականութիւն մը կրնայ չարաչար գործածուիլ , հան-
ճարն եւ տաղանդն իսկ կրնան միջոց ըլլալ կործանումն
եւ աւերումն յառաջ բերելու : Գրադէտ եւ պերճախօս
անձինք մանաւանդ այն ատեն երբ հանճարոյ պարզեւն

ընդունած են , ընկերութեան կառայ լծանք կորովի եւ
աշխոյժ նժուգներու կը նմանին , կը թոյլունեն ի վեր ,
եւ կամ կը դաժալթեն յանդուգն : Եթէ գրականութիւնն
սղնուական եւ վեճ սկզբան համար կը գործածուի , յայն-
ժամ կրնամք ընկերական զարգացումն գաւազակել եւ յու-
սաւորութիւն ողջունել , բայց երբ միջոց եւ գործի կրի-
ւոյց այն միտելու ամեն կենսական ճշմարտութիւններ
եւ կը գործածուի անարգ շահախնդրութեան համար ,
յայնժամ անհրաժեշտ անկումն պիտի բլլայ հետեւանքն :
Ո՛րքան ծանր պարտականութիւն ունիմք ուրեմն այս
մասին ամեն ճիգ ի գործ դնել բարձրացնելու խօսքն ու
գրականութիւնն : Գաղիացի պերճախօս փիլիսոփայ մը
կ'ըսէ : «Գրականութիւնն ընկերութեան յացալայտու-
թիւնն է» գրականութիւնն եւ ընկերական վիճակն փո-
խադարձ ազդեցութիւն ունին իրարու վրայ , եւ թէպէտ
ճշմարիտ է թէ տղնուական ժողովուրդ մը յառաջ կը բե-
րէ ազնուական գրականութիւն մը , սակայն եւ այնպէս
ոչ ոք կարող է ուրանալ թէ գրականութիւնն մեծ մղում
կուտայ ժողովրդական յառաջադիմութեան :

ԵՐԿԱՅՆ ԳԻՇԵՐՆԵՐ

Եթէ այս միջոցի մեծ կարեւորութիւն մը ունեցող
խնդիր մը կայ ան ալ սուտերներ , երեկոյթներ այցելու-
թիւններն են , քաղաքավարութիւնը ձեռքերնին գոր-
ծիք ընելով այս երկայն գիշերներուն : Ծաղիկ իրեն
պարտք կը նկատէ այս երկայն գիշերները իր եւ ընթեր-
ցողաց նկատողութեան նիւթ ընել իր անսուքիւնը մեր
սուտերէն սկսելով :

— Հայրիկ , նայէ , երկայն գիշերները երեւելի մար-
դիկ իրարու այցելութիւններ կ'ընեն , սուտերներ կու-
տան , մենք աներեւոյթ ենք որ տառնկ մինակ նստեր
ենք :

— Որդեակ , տառնք քաղաքավար գառն մարդիկ
են , մենք չենք կրնար ընել , եւ զիրար հարուածողները
տառնկ գիշերները իրարու քով կու գան եւ ցերեկներն
ալ իրարու հօր կը փոխեն :

— Աման դուն ալ մարդ Աստուծոյ , ամէն բանի
մէջմէկ խուլ թախմիչ կ'ընես , տառնք իրարու հօր
փորով են , նո՛ր Գարբէլ աղայնք իլէ Եզեկիլ աղայնք
իրարու կ'երթան կուգան նէ զանէր տիւշմանութեան
համար է , դուն թէք կուկուկի պէս պատն երեսին մեզ
սուտը ձգէ տէ , հէմէն մահանա գտիր :

— Մայրիկ , դուն հայրիկիս ըսածն աղէկ չհասկցար ,
բայց եւ այնպէս իրաւունք ունիք :

— Ահա մայր ու աղջիկ վճիւղ տուին , ալ ինծի ի՞նչ
մնաց :

— Այնպէս չէ հայրիկ , դուք տանը մեծն էք , պէտք
է որ հրաման ընէք , կամ բարեկամներ հրաւիրենք եւ
կամ բարեկամներէ հրաւիրուինք :

— Հրաւիրելը գործիս չգար , էն քիչը երկու մէծի-

տիցէի կը նստի, իսկ հրաւիրելու համար հրաման ի՞նչպէս կ'ըլլայ :

— Այս իրիկուն կարծեմ Պօղոս աղայինք սուարէ ունին, չգիտցած ըլլանք տէ խապար խրկինք քի աս իրիկուն հանրմները տանէ տէ հոս հրամմէ, եղաւ լմնցաւ :

— Կեցցեա կնիկ, տհաւասիկ իմ, որդւոյս եւ աղջկանս փոփաքոր պատկելու միջոյն գտար, բայց եթէ փոխադարձաբար զանոնք հրաւիրել պէտք ըլլայ, ինչ ընելու է, բոլոր հրաւիրեալներն ալ մէկտեղ հրաւիրելու է, եւ այն ատեն հաշիւնիս ոսկիէն աւելի կը նստի :

— Քա ոսկիէն աւելի ի՞նչ պիտի ընես, վաղն իրիկուն ալ պաշխատին կ'երթանք, մէկալ իրիկուն ալ հէլ պէթ մէկը մեզի տալէթ կ'ընէ, մեզի գալու մէկուն լէօ պէթ չենք ձգեր :

— Ասանց մէկն ալ իմ պատուոյս չեմ ձգեր :

— Հայրիկ այդ մասին օգնութիւն մը կ'ընես :

— Այդ օգնութիւնը քեզի պահէ տղաս, ես ուրիշին տահա միւհթած չեմ, փառք Աստուծոյ ձեռքս ու ոտքս ողջ առողջ են :

— Գէորդ աղբար, գնա Պօղոս աղային տունը տէ, տիկինն աւ օրիորդները հետ մէկտեղ հոս թող հրամմեն :

— Շատ աղէկ, ֆախաթ անոնք այս գիշեր միտաֆիր ունին, չեն կրնար գալ :

— Քեզի ինչ պէտք է, դուն գնա իմ ըսածին պէս ըրէ տէ նայէ ի՞նչ պատասխան կուտան :

— Ալէմ տէ ելլան ալայով հոռ գան, եանի յանկարծակներու կուգամ :

— Աս ատեն ամենն ալ եկած չեն ա, մանաւանդ որ մօրդը աղէկ պատրաստութիւն ալ տեսած է :

Գուռը կը զարնուի եւ բացուելով Գէորդ ներս կը մտնէ :

— Ի՞նչ լուր, Գէորդ աղբար :

— Ա՜ֆ կ'ընեն, թող աս իրիկուն իրենք հրամմեն ուրիշ հրաւիրեալներ ալ ունինք ըսին :

— Շատ աղէկ պատրաստուեցէք, Պերճուհի դուն ալ հագուէ պատրաստուէ, Գալիանէ, դուն ալ Վաղարշակ, վրադ գլուխդ տակաւին չե՞ն հագած, Լեւոն հայտէ, ահաւասիկ բողձանքնիդ կատարուեցաւ :

— Հայրիկ ամէն բան կարգադրուած է ձեզի կը սպասենք :

— Մայրիկ հայտէ ձեզի կըսպասենք :

— Հրամմեցէք :

— Այս փողոցներուն ցեխն ալ մեզքերնուս շատ են, Շուշանիկ, քիչ մը փեշերդ վեր ժողվէ :

— Վաղարշակ աս թարաֆէն քալէ, քա վույ, ծունը թէփէյիս, պաթախին կոխեր հմ :

— Մայրիկ թեւդ ինծի տուր, աս կողմէն եկուր, այդ կողմը շատ դէշ է :

— Աղջիկս դուն ինծի խրատ կուտաս կոր ամմա ձակաիդ վրայ դունտ մը շամուր չէլէնիկ պէս թախըլմիշ եղեր է :

Ահաւասիկ Պօղոս աղային տունը :

— Քա Գարբիէլ տղան ալ հոն է, քա մեղա ծանր պըններ է, տմա փէք խամբդ մարդ է հէմ աղէկ էլէն տիրմիշ կ'ընէ :

— Չաթ, չաթ :

— Հրամմեցէք, հրամմեցէք :

— Օ, պուշուրսունլար Թադէոս աղա, սէն տէ պուրայս կէլի՛ր մի իտին, պուշուր Վարդենի հանըմ, այսղընղա սու տէօքմէլի, օ միւսիւ Վաղարշակ, չօգտան սրբ պիզի ունութիւնը ըտըն, գուղում միւսիւ Վաղարշակ, պու գուսուրունուղու տէսօմաթէ իթմէք իսթէրսէն պանա գալալիէ օլ տա պերապէր տանա իտէլիմ :

— Մատմաղէլ, պու նէ պօնէօռ, նէ սաստէթ, մաստէմ քի սիզ թէնէղզիլ իտիյօրսանըղ, ալէղ բլէղիւ, գապուլ իտէլիմ :

— Էյ, նէ՞ օյնայաճաղըղ, գատրի՛լ մի վա՛լս մը :

— Նախ բօլքա մը ընենք, ըսաւ ուրիշ մը :

— Ոչ, գատրիլ մը ընենք ըսաւ ուրիշ մը :

— Չըլլար, նախ լանսիէ մը պիտի ընենք 24 հողիով ըսաւ միւսը :

— Ձէ, սկանպիլ մը դարձնենք, վերջը կը պարենք : Ասոր վրայ քիչ մը վիճաբանեցին, իտղան թէ ոչ, եւ մէջերէն մէկը՝

— Ի՞նչ վնաս ունի բարթի մը դարձնենք ըսաւ ու որոշեցին բարթի մը թուղթ խաղալ :

Օրիորդներէն չատերը գժգո՛ւթեան ցոյցեր ըրին, ժամանակին կորսնցունելուն համար եւ նստած տեղերին կը ցատկէին :

Երիտասարդներէն ոմանք ալ ժամ առաջ թուղթին լմնալուն եւ մէջտեղէն վերնալուն անհամբեր կ'սպասէին :

— Դեռ չպիտի՞ երնենք լանսիէի կը պոռար անդիէն երիտասարդ մը :

Մէկ ուրիշ մը :

— Կեցէք սա խաղը տւարաի :

— Ան աւարտելիք չունի, մէյ մը վիճաբանութեան չմտնար գործը :

— Քատրիլ մը ընենք տէ մնացածը ետքը :

— Օն ուրեմն :

— Լան լի լի լամ լան լան լի լի լամ լի լի լի լամ լայ . . . :

Այս միջոցին ծառայ մը ձեռքը մահզէր մը ներս մտնելով :

— Էֆէնտին խրկեց այս մահզէրը խաթերս համար թող ստորագրեն ըսաւ :

— Ճանրմ հիմա սըրան չէ, օ, մենք հոս զրօսանք պիտի ընենք եօխոսա թաղական պիտի ընտրենք :

— Հապա ինծի խօսք տուած էիք անցեալ գիշերուընէ նէ :

— Մոռցեր էի, կը ներէք միւսիւ :

— Մատմաղէլ ժը վուզ անկաթէ :

— Պատիւ կը համարիմ ինձ էֆէնտի, հանրագիրը ստորագրելու պայմանաւ :

— Ես ալ ձեզ անկաթէ կ'ընեմ, եթէ կը բարեհաճիք տիկին :

— Եթէ խոստանաք ստորագրելու հանրագիրը պարոն :

— Սիրով կ'ընողունիմ պայմանիդ, սակայն կը փափարիմ պատճառն ալ գիտնալ :

Պատճառը նոր թաղական պիտի բնտրին :

կուղեմ որ եղապար թաղական ըլլայ, չատոնց ի վեր փա-
փաք ունի թաղական ըլլալու, եւ մեր ամենուս ալ փա-
փաքն թաղական է, ընել մեր էֆէնտին, եւ ահա այս պատ-
ճառու պարտաւորեցանք այս գիշեր փոքրիկ զբօսանք
մը հայթաղթել հանրագիրն ստորագրել տալու համար:

— Իրաւունք ունիք օրիորդ:

— Մտամաղէլ վիզ ալի պիտի ըլլանք ձեզի հետ:

— Այդ գալալիէրիս գիտնալիք բանն է, բայց եթէ
վիզավի ըլլանք հանրագիրը պէտք է ստորագրէք:

— Ես ձեր խօսքը չեմ կօտրեր, բայց ինչո՞ւ համար
այդ պահանջումը կ'ընէք:

— Որովհետեւ թաղական ըլլալ ուզողը մօրեզբօրս
սղան է:

Ծառայ մը ներս մտնելով,

— Մահէրը ստորագրեցիք նէ տուէք, ուրիշ տուն
մ'ալ սուարէ կայ, էֆէնտին հոն պիտի խրկէ:

— Մենք ամէնքս ալ ստորագրեցինք, ուրիշ տեղ
խրկելու պէտք չկայ:

ԾԱՂԻԿԻ ԲԱՆՈՐԱՄԱՆ

Ընթերցող, թէ որ քանակիտ երթալու գփաղու-
թիւնը ունեցած ես, հարկաւ տեսած ես հոն անանկ
մարդիկ որ «ՍԵՅՐ ԵՅԼԵՅԻՆ» ըսելով մատուկի մը մէջէն
այլ եւ այլ տեսարաններ ցոյց կուտան:

Մինչեւ հիմայ մօռցած էինք ըսելու որ, Ծաղիկ ալ
ունի իր Բանօրամային մատուկը եւ երբեմն զանազան
տեսարաններ կը ներկայացնէ:

Արդ՝ անոնք որ հետաքրքիր են կրնան մօտենալ
մեր մատուկին եւ հետաքրքրութիւննին յաղեցնել:

Օն անոր, պատրաստուեցէ՛ք, տհաւասիկ,

Սեյիր ըրե՛ք, թաղային վարժարաններու անկար-
գութիւնը:

Սեյիր ըրե՛ք էֆէնտիմ սեյիր ըրե՛ք, ալաֆռանկան
մեր մէջ մանալէն ի վեր տեղի ունեցած ամուսնալու-
ծութիւնները:

Սեյիր ըրե՛ք, առաջնորդներու հրաժարականները:

Սեյիր ըրե՛ք, ինքզինքը իբր. եպիսկոպոսցու ներ-
կայացնող վարժապետները:

Սեյիր ըրե՛ք, վարժապետներուն խեղճութիւնը, նը-
պարավաճառներուն վերէսիլէն կարելէն ի վեր:

Սեյիր ըրե՛ք, թաղական ըլլալու համար տունէ ի
տուն պտտող եւ ստորագրութիւն ժողովող աղաները:

Սեյիր ըրե՛ք էֆէնտիմ սեյիր ըրե՛ք, պատրիարքա-
րաններուն տումարը, 100 հոգի կարգուեր, 500 հոգի
ալ կնիկնին ձգեր են:

Սեյիր ըրե՛ք, համեստ փաստաբաններու անգործու-
թիւնը:

Սեյիր ըրե՛ք, ինքնակոչ փաստաբաններու խըֆըռ
զըլըռութիւնները:

Սեյիր ըրե՛ք, այս տարուան թօփ նետող վաճառու-
կանները:

Սեյիր ըրե՛ք, սրճարաններու մէջ, պարապ նստող
երիտասարդները:

Սեյիր ըրե՛ք, թաղական աղաներու եւ հոգաբարձու
էֆէնտիներու հրաժարականները:

Սեյիր ըրե՛ք, Պօն մարչէի բազմութիւնը:

Սեյիր ըրե՛ք էֆէնտիմ սեյիր ըրե՛ք, եկեղեցիներու
դատարկութիւնը:

Սեյիր ըրե՛ք, թատրոններու եւ պարահանդէսներու
հոծ բազմութիւնը:

Սեյիր ըրե՛ք, սեյիր ըրե՛ք, լրագրաց ոմանց, ա-
մուսնալուծման վրայ դրած տէլմէ չաթմա յօդուածները:

Սեյիր ըրե՛ք, այս յօդուածներու առթիւ տուններու
մէջ եղած էրիկ կնկան կռիւները:

Սեյիր ըրե՛ք, տարեմուսին տոթիւ վարժապետնե-
րու աղայոց հանդէպ ունեցած հոգածութիւնը եւ հա-
ճայկատարութիւնը:

Սեյիր ըրե՛ք, եկեղեցիի պնակներուն խեղճութիւնն
եւ ժողովրդեան անտարբերութիւնը:

Սեյիր ըրե՛ք, այս առթիւ եկեղեցի դացող տիկնանց
ճոխ եւ մեծածախ հագուստները:

Սեյիր ըրե՛ք, կնկան մօտ շափիսա չինելու համար
չամաշքի խազանը ծախելը:

Սեյիր ըրե՛ք, աղայոց անհնազանդութիւնը՝ հանդէպ
իրենց ծնողաց:

Սեյիր ըրե՛ք, տուններու մէջ դաստիարակ վարժու-
հիւներու, տեսչութեան փոխուած ըլլալին:

Սեյիր ըրե՛ք, ժամկոչներուն ամսական չառնելուն
պատճառաւ, պողպատ քօզըռըռնա տունները խըզմէթ ը-
նելին:

Տեսարանները թէեւ չառ, բայց օրը տարաժամած
ըլլալուն համար, մատուկը կը վերցնենք, յորմար առ-
թիւ նորէն բանալու համար:

ՊՈՆՄԱՐՇԷՆ ՊՏԸՏԵԼՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

— Քա Մաքրիկ հանրմ:

— Հրամմէ ճանրմ:

— Քա եկուր ասօր պօմարչէ տանիմ քեզ:

— Վա՛յ, արեւը սիրիմ քա իրա՞ւ կ'ըսես:

— Հայտէ թէզ ըրէ ֆիստանդ հաղիր:

Մաղերդ սանտրէ գլխուդ չափիսան դիր:

Ըսքառքիներդ ձգէ պօթերդ հաղիր:

Շուտ ըրէ աղջիկ ո՛ւր ես, ի՞նչ ըրիր:

— Ֆիստանդս հին է, չարիաս թիւյ չունի:

Օանամաններս հիշ երես չունի:

Մօտա չէմ չիյէս նոր տեղ մը չունի:

— Քէօրբիւէն անցնելու բարա մը չունինք:

— Ֆիստանդդ հին մին ինչ կըլլայ ըլլայ:

Հինտիյի մը թիւյ չաբխայիդ կ'ըլլայ:

Հին պօթերս ոտքիդ զաննմտայ կ'ըլլայ:

Շուտ ըրէ գլխինիս պիտի գայ պէլա:

Տահա գուն չեղա՛ր, վայ գլխուս մեղայ:

Սօխախէն անցան երկու հատ աղայ:

Թէզ հանինք ետեւուն վաղելով հիմայ:

- Քա ջովէս քալէ մ'երթար հեռուէն
Տեանողներն հիմայ մեզի ինչ կ'ըսեն,
Անցնող աղաքները աճապա ո՛ւր են
Եախօտ սուտ ըսիր կիտի անօրէն:
- Քա վազելով հիմայ առջեւնուս անցան,
Ինչ որ ըսինք մենք անոնք իմացան.
Ուղածնիս առնենք անոնք բարան տան.
Մեզի տեսնան նէ չառ կուրախանան:
- Մէյմընալ ինչ տեսնին, ահա էրկինին,
Յանկարծ դէմերնին կելլէ երկուքին,
Նէրէյէ պէօյլէ ութանմազ սիզի,
Կիտիօրսունըզ պըրագմըշ իշի:
- Գլուխնին ծած սիրտերնին կոտրած
Կը դառնան էրկինուն առջեւ ինկած
Երբ տուն կը համին դուռը կը գոցեն.
Էրկինուն աղւոր մէկ մէկ ծեծ կուտեն:
- Անօրէն կիներ ձեր ինչո՞ւն պէտք է,
Էրկի ունիք դուք, ուրիշ էյլէնձէ,
Վա՛յ ան խեղճ մարդոց որ ձեզ պէս կիներ
Գըլխընուն կ'ընեն խոշոր պէլաներ:

ԶՈՒՍՐՃԱԼԻՔ

Նշանուոր երկրախոյզ մը (հակահրէական) օր մը
Բարիչի Ռօչիլտին այցելութիւն կուտայ:

Երկրախոյզը. — Կը վատահեցնեմ ձեզ, Պառն, որ
չառ գեղեցիկ կղզի մ'է Թահիթին, ուր ոչ խոզ կայ ոչ
ալ հրեայ:

Ռօչիլտ. — Իրա՞ւ: Պէտք է որ երկուքս ալ հոն եր-
թանք. չառ հետաքրքրաշարժ բաներ պիտի ըլլայինք
հոնտեղի բնիկներուն համար:

Թ. — Բարեկամ երկու սուրի մէջտեղը մնացեր եմ,
Երկու ընտրութիւն կայ ընելիք. մին՝ աղքատ աղջիկ
մըն է զոր բոլոր հողովս կը սիրեմ իսկ միւսը հարուստ
աղջիկ մը զոր չեմ սիրեր: Ի՞նչ խորհուրդ կուտաս:

Տ. — Սէրը՝ կեանքին ազն է բարեկամս. առանց
անոր ամեն բան ոչինչ է: Սէրը, մաքուր եւ անկեղծ
սէրը, աղքատութիւնը՝ հարստութեան, տրտմութիւնը՝
ուրախութեան. թշուառութիւնը՝ երջանկութեան կը
փոխէ, եւ ...

Թ. — Կը բաւէ: Սիրած աղջիկս, (աղքատը) պիտի
առնեմ:

Տ. — Պաալօ: Ա բոօրօ՛. սա միւս հարուստ աղջի-
կանը կը ներկայացնե՛ս զիս ...

Պաակի արարողութեան ատեն՝ քահանան ինքզինքը
մոռնալով. « Հայր, թող գոցա զի ոչ գիտեն զինչ գոր-
ծեն:

Կատակարան. — Եւրոպա եղած ատենս, քանի մը
անգամ հանդիպեցայ պսիչ խաղացողներու, որոնք սքան-
չելի կերպով կը խաղային կոր:

Միամիտ. — Ի՞նչ կ'ըլլայ. աղէկ խաղացողներ չառ:
Կ. — Օր միալ տեսայ որ խաղացողներէն մին 13
հատ «խօզ» ունէր ձեռքը:

Մ. — Է՛հ, կ'ըլլայ. անսովոր բան մը չէ:

Կ. — Բայց «թօհաֆը» սա է որ 13 «խօզ» ուլ մէկ
ձեռք մը միայն առաւ:

Մ. — Ինչպէ՛ս. կարելի չէ:

Կ. — Այո, վաճառ զի առաջին ձեռքին, ընկերը «պէյ»
մը խաղաց, եւ ինք, ստիպեալ, «խօզ» ուլ կոտրեց. ու-
րուն վրայ ընկերը բարկանալով մարդուն օձիքէն բըռ-
նելուն պէս սննեակէն դուրս նետեց եւ խաղը վերջա-
ցաւ ...

Կան մարդիկ որ կ'երեւակային թէ՛ երբ իրենց բնա-
կաւոյրէն 8—10 օրի չափ բացակայ ըլլան, տեղացիներուն
ամէնքն ալ անոնց բացակայութիւնը կ'զգան: Բայց
մեծ կ'ըլլայ զարմանքնին երբ, վերադառնալով կը տես-
նեն թէ իրենց բացակայութենէն ոչ ոք տեղեկութիւն
ունենր:

Հրեայ մը՝ իր տղուն (նոր ամուսնացած). Ըսէ հա-
յիմ, աղաս. կնոջմէզ կ'ախորժիս կոր. դո՛հ ես:

Տղան. — Ապրտնքը գէշ չէ, հայրիկ, բայց տամպա-
լամը սուղ է:

Մեր ծառաները:

Տիկինը. — (Այցելութենէ մը վերադառնալով),
Դուրս ելած ատենս մտրդ եկա՞ւ:

Սպասուհին. — Այո՛, հանրմ, Չատրճան Դիրգորն
եկաւ:

Տիկինը. — Չատրճեան ... Չատրճեան ... ատանկ
մարդ չեմ ճանչնար կոր:

Սպասուհին. — Կիտեմ. ամա ինծի տեսնալու եկաւ:

Դարձեալ մեր ծառաները

Տիկինը. — Մարիամ, իմացայ որ պիտի ամուսնա-
նաս: Ըսել է մեր քովէն պիտի ելլես:

Մարիամ. — Չէ՛, հանրմ, վազ անցայ կարգուելէն,
Նայեցայ քի աղան. իլէն դուք կարգուեր էք ամա խոըլ-
թըլէն կըլիս առած չունիք, անոր համար խարար տուի
քի չկարգուիմ:

ԱՄՈՒՍՆԱԹՈՂԱԿԱՆ

Այս օրերս ամուսնաթողութեան խնդիրն դարձեալ օրագրողաց ոմանց զրական զրամագլուխ եղաւ, որուն յուզիչ ազդեցութիւնը ընտանեկան յարկերու ներքեւ տակաւ երկւիլ սկսաւ, ի չնորհս մեր այդ խնդրի վարժապետներու:

Մենք այս տեսակ հրատարակութեանց չէ թէ պատասխանելու, այլ ժողովրդեան մէջ որ ատարձան երկպառակութեանց պատճառն ցոյց տալու համար, հետեւեալ նկարագրութիւններն կը հրատարակենք:

Անցեալներն Ալէմ տուտուն իր մէկ բարեկամուհւոյն այցելութեան զնաց, ուր մէկ քանի արկնայք ժողովուած անական լուրեր ստեղծելու զբաղած էին:

— Քա աղջիկ դուռն է, վաղէ նայէ ո՞վ է, ըսաւ տան տիրուհին:

— Աման մարի՛կ... քուկին ալ անկաճիւղ վիրա դուռի ծան կուգայ:

Քա դուռները վար կառնեն կոր, խո՛ւլ ես ի՞նչ ես, քուզում Սօֆիկ հոնքմ, սա բէնճիրէէն մէյ մը նայէիր:

— Ալէմ տուտուն է, քուլէդ դուռին չուանը քաշէ:

Վայրկեան մը յետոյ Ալէմ տուտուն խուցէն ներս մտաւ:

— Բարեւ ձեզ, անաչններ, որ սահաթ է դուռը կը զարնեմ կոր չէք լսեր, ցրտուն փառցայ նէ...

— Աչկա ելլայ, սանկ մանկալին կլոխը անցիր, ես Արտէմիս դուռն է կըսեմ հէ, անկաճիւղ ծան կուգայ կ'ըսէ, ինտոր ես աղէկ ես:

— Ինտոր ըլլալս մի հարցուներ, Սուրբիկ հանքմ, կլխուս տէրտ մը բացուեցաւ, տէրտ մը բացուեցաւ օ՛ր, արունս խմող տիւշմանիս Աստուած ասանկ տէրտ չիտայ:

— Վախնամ տունիդ մէջ հիւանդ ունիս:

— Հիւանդ ըլլար նէ նէ՞ ճանքմ, փեսաս պոյ քաշեր ելեր է քի դարձման այրըլաճաղքմ:

— Քա իրարու հետ փէք մուհապպէթով էին նէ՞...

— Հապա՛, մէկ խմած ջուրերնին զատ կ'երթար, քուրուկ, անցեալ շաբթու քսան փառա տուեր խաղէթա մը առեր է, մէջը գրուած է եղեր քի, ասկէ ետքը ուղղը կնկնէն պիտի կրնայ զատուիլ. փեսաս ասիկայ կարդացածին պէս պօճողը դառցուցեր մինպահատ կնիկէս պիտի զատուիմ կը պոռայ:

— Քա լսէ տէ մի հաւատար խենդ կնիկ, Պատրիարքարանը ասանկ զըրքըզտը պաներու համար էրիկ կնկան զատուելու հրամանի տար նէ, հիմա կարգուկ նէ կնիկ նէ էրիկ մարդ կը մնար:

— Իշտէ ատ մատները կոտրելիք մարդն ալ կրեր է քի, էրիկ կնիկ իրարմէ չկրնու զատուիլը հախսըզ պան է, մէյէր հին կիրքերուն մէջ կրուած է եղեր քի՛ էրիկ կնիկ կուռու ըլլան նէ, իրարմէ կրնան զատուիլ եղեր, կեցիր նայիմ ի՞նչ է եղեր ատ պաները կրողին անունը, հա՛, Մխիթար Քօչ, սէյրէննազ իզին կուտայ եղեր:

— Քա մըխթարը գօշտուրմագ չէ քի, մահալլէ քէխեասին շըմէնարֆէրին կապես նէ կէնէ ըլլալոց պան չէ

ատ ըսածը. Թէլլի Նուսուրին էրիկը անտար դուռները ինկու, կնիկը Պատրիարքարանը քաշեց, անխտար փառաները խարճեց տէ, կէնէ նորէն կարգուելու հրաման չի կրցաւ առնել, կնկանն ալ չաթըր չաթըր հարուր իծծուն դուրուչ նաֆագա հախի կապել տուին:

— Քա ի՞նչ հեռուն կ'երթաք, Սիւրմէլի Ագապին էրիկը, կնիկը սիրողին հետ ձեռքովը պոռնեց, ի՞նչ կրցաւ ընել:

— Մեզայ քուրուկ, ատանկ պանի Պատրիարքարանը ինչ լնէ:

— Լուսահոգի մամն կ'ըսէր քի կարգուող մարդուն մէկ աչկը քէօր ըլլալու է, կնկանն ալ մէկ անկաճ խուլ քի սիրով սպրին:

— Հապա զաղէթաներուն մէջը դրուածները սո՛ւս են, ատ հին օրէնքի պաները պիւթիւն վերնան պիտի եղեր տէ, Ֆրանքսըզներուն պէս Տիպի՛րս ըսին ինչ ըսին, անանկ պիտի ըլլայ եղեր:

— Մեզայ Տէր Աստուած մեզայ, կարգուելուն ալ ալաֆրանկան չէի լսեր, ան է քի ասկէ ետքը կարգուող ները ուզած ասեմնին իրար պիտի ձգեն նէ, պատկուի՞ն ինչ է, ամեն մարդ թող մէյմէկ մանթօնիթա առնէ նստի:

— Չաթը իրարմէ զատուողները ինչ կ'ընեն կոր քի, Աստուծոյ աչկին մեմնիմ, նէ խիպ մնաց նէ ամսթ:

— Սոգոմ խմորին ատենին հասանք քուրուկ, հաճի Բերուզին ախշիկը տապիրեք տարու չկայ, անցած օր տուններին քիրաճի խայսերցի ճաշիլ մը կայ, ատոր հետ ելեր թա՛խ Պէյօղլուները գացեր են:

— Քա մարն ալ ինտոր կը թողու որ երթան:

— Կէնճը զահէր պերան կրնայ բանալ, հաթթ ունի նէ լախըրտը մը ընէ, հէմէն վրան կը բոթքուի օր, դուն ինծի չես կրնար խառնուիլ, իրենց ներսիզին ԵՍ ունին եղեր. մարը խառնուելու չէ եղեր:

— Ան չէ ամա Բերուզին ախճիկը Ինկիլիզէ պիտէ՞:

— Աման դուն ալ ո՛ւրկէ պիտի կլանայ:

— Հապա ԵՍ ըսածը՞ ինչ է՞:

— Ինչ կլանամ քուրուկ, պիւթիւն նորիւրուկ պաներ, նէ մօր հարկինք մնացեր է, նէ չէնք չնորհք:

— Ասանկ աղջիկներ հէմէն տունէ տեղէ հեռու ըլլայ:

— Հիմա չիտուիլ պիտի ըսեմ, փեսէս շատ խօշնիտ էի, բարով խերով գային, անցածները տէմի տուններին Պէյօղլուչէն քիրաճիներ կրուեցան մէջերնին Ֆըրթըրի լկրտած մը կայ քի՛ մը տեսքոտ է, փեսաս ատ տեսնելուն, պիւթիւն պիւթիւնէ խելքը պուլանմիշ եղաւ:

— Քա հոգդ պիլէ մներ կէնճ, իքի տէլիյէ պիր ուսլու գօյմուչլար. ծառքէն եկածը ետին թող չի դնէ, անանկ զաղէթային մէջ կրելով, մեր եկեղեցիին օրէնքները չեն կրնար աւրել. առաջ հատ մը թող կարգեն տէ հապա ելլան էրիկ կնիկ իրարմէ զատեն:

— Վաւ, աղէկ ալ կ'ըսէ, հէմէն պերանդ պագնեմ, աս զիշեր փեսաս գայ նէ, աչկա գոցեմ պերանս պիտի պանամ, սա քուկին մէրա՛մրդ նոյիմ ինչ է պիտի ըսեմ:

— Ինծի կը հարցունես նէ Ալէմ տուտու, հիչ ճուղապ մի տար, չար է կը խաբանի:

— Աղէկ ալ ըսիր, Եօլքէլէնմիշ եղած ատենը, չիմարթմիշ ընելու ալ չիգար:

— Հապա՛, ինչ պիտի բռնա անուշորեւու է :

— Էյ մնաք բարով, Սուրբիկ տուտու, օր մը հրա-
մանքաւ մեզի հրամմէ :

— Պարտքերնիս է ամա, պիր թիւրիւ սըրային չի-
նար կոր քի մէջ մը սանկ դուրս իյնաւ :

— Մէրամ ըսէ գուն, Սէրպիս աղային բարեւ կ'ը-
նեմ, մնաք պարով ձեզ ըսելով, Այէմ տուտուն մեկնե-
ցաւ :

* * *

Անցեալ գիշեր Բանկալթի տան մը մէջ, այս նոյն
խնդրոյն վրայ հետեւեալ խօսակցութիւնը կ'ըլլար :

— Անաճնիկ ազա մատամբնտան ոյրըլտազըմըլ տա
սոն սոնու Սէրէնայ ըլա էվէնէճէք աշյըլար :

— Մեզայ, Յիսուսում, մատամը Ֆիլոմէն սող օլ-
տուգճա պաշկասըլլա նէ միւմքին քի էվէնսին :

— Պիզլիմ Վիչէնիկ տէյօր ըտը քի ազ կիւնէ գատար
պուրտատա ֆրանտա կիպի «պիկաւի» գօսիչեսի գա-
պուլ օլունաճազ ըմըլ :

— Պունու պէն եանըմտան ոյտուրմայօրըմ, էրմէ-
նիճէ ժուռնալ Պիզանս վար բմըլ, օ եազըեսօր ըմըլ :

— Օթէլ Պիզանս իշիթմիշ իտիմ ամա, ժուռնալ Պի-
զանս իշիթմէմիշ իտիմ :

— Գուզում Լուցիկ Պիկաւի նէ՞ տէմէք տիր :

— Ինանըրտան զըզ գարաաշ խրրվաթճա էյի շէյէ
«պօկամի» տէրէր ամա, ֆրէնկէր պիկամի տէյի նէնէ
տէրէր պիլէմէօրում, . . . մամա սէն պիլիթսին :

— Գա ճանրմ, իշտէ տիւզճէ Տիւօրս տէմէք տիր :

— Պիր իքի սէնէտէն պէրի տիր, պուտա գանէր եէ-
նի մօտա չըպը, զըզ գարաաշ, չաքաճը կոմիկաէն ու-
մուլթըմըլտը, տանա էվէնէլի պիր սէնէ օլամտը
պիլմէմ հանկը էրմէնիճէ կազէթատա օգուտուշ քի. իս-
թէնէն Տիւօրս էտէպիլիր :

— Պօշ լազըրտըլար էթմէ Գաթին . . . հէլէ էրմէ-
նիլէրաէ օ՛ շէյէ բէք զօր իզին վէրիլէր :

— Էօյլէ ամա, մէյէր Միթիար Գօշ իամինաէ պիրի
էսկիտէն պէօյլէ պիր նիզում զօյմուշ ըմըլ :

— Մինստիպէթսիկ լազըրտըլար, բուսումը բիւս-
բիւթիւն իտֆա գօյտուգ զայէր, ազա գատըն սրատըն-
տա Գօշումն նէ իշի վար :

— Բէք իլպէրթա սէօյլէտին էֆիմի տուտու, պուն-
տան պէօյլէ էվէնէնկէր գանէր ճէլէպիլէ պաշկայաճազ :

— Ազպարըմըզա տա պէօյլէ պիր շէյ լազըմ ըտը,
գա ճանրմ, էօնիւմիւզ ծնունդ տըր, շէյ տիր, կիլիլէ-
ճէք հիշ պիր գօթիւմիւմ հօզ տուր, Ռօքոս աղայտ տէ-
տիմ քի, շաւ հունիւ շաւաք գումաշլարտան պիր գօս-
թիւմիւմ պագսըն տէյի իսէ, պանա տէր քի իշթէ
մաթիւնէն եէնի տիր, օնու կիլ, հիշ մաթիւնէ իլէ տը-
շարը չըզըլմ տէտիմ իսէ, սանա պիր շէյ տէյիմ Սէ-
րէնա տէտի, չիմտի եէնի նիզամ վար տըր, տիւօրս է-
տէր իշին իշինտէն չըգարմ. . . պէօյլէ պաեազը շէյ ի-
շիթալիլիք վա՛ր տըր :

— Մեզայ Յիսուսում, դա եարընտա գալըզ պ տէ-
յէճէքէր քի, նէվազիլ օլմուշտըն տիւօրս էտէճէլիմ :

— Աման նէ եաթայլմ . . . վարսըլար խտէտիք-
լէրինի եաթսըլար, պիզ տէ քէնտի խթէտիլիմիքի եա-

րարըլ. կէնէ կէլիւ քէնտիլէրի տեապարըմըզա գարա-
նըրլար :

— Տէմէ Սօֆի տուտու, էրքէյէ կէօրէնէ վար, մա-
տամբնտան ալըրլըր, կիտէր պիր պաշկա գրզըլա էվէ-
նիւր, պիզ նէ՛ եաթապիլիլիք :

— Գարըսընը պրագիլը պիր էրքէք իլէ, հանկը տ-
զըլը զըզ էվէնիւր, էօյլէ ատամար եարընտա օնու պը-
րազըր պիր պաշկասըլա էվէնիւր :

— Բէք բաճօնուտա լազըրտը էթտի, հէլէ թումիկ
ազա պէնի պըրագսընտա, սօլրամա կէլսին եէնիաէն իս-
տէսին . . . տեապարմա գաթանա, էօյսէ, պաեըսա
պիլէ, պիր տանա եիւզիւնէ քի՞մ պագար քի :

— Գա ճանրմ հիշ պէօյլէ իննդճէ լազըրտը՝ օլուր,
էվրօֆատա պիլէ գօմիլճօ պիր ֆամիլեա, տիւօրս էթմէյի
այըպ սայար, կազէթաճընըն պիրի պէօյլէ պիր շէյ եազ-
մըլ տէյի հէրքէս գարըսընտան ալըլըր. . . ատէթ տիր
գանէր, ինանըրտան զըզգարտաշ պէօյլէ պարիտ լազըր-
տըլար պէնիմ պիր գուլաղրմտան կիրէր, օպիլինաէն չը-
գար, պիզ քէնտի գօնվիւրաւիօնըմըզա պագալմա էվ-
վէլքի ազլամ Աստիկ աղալա՛ըն սուարէսի փէք չըխըր-
թըմըլ օլմուշ տէյօրլար, ըսելով՝ վերջ տուին այս ա-
մուսնաթողական ծթաճ խնդրոյն :

* * *

Հետեւեալ խօսակցութիւնն ալ երկու նշանածներու
մէջ տեղի կունենար :

— Սիբելիկ իմ Միւսիւ Արչակ, քեզի բան մը պիտի
ըսեմ, բայց կ'աղաչեմ չի սրգոյլիս :

— Հոգւոյս հատորը, միթէ ես քեզի կրնամ սրգոյլիլ :

— Մօտ օրէն մեր ամուսնութիւնը պիտի կատարուի,
ամուսնանալէն յետոյ, ուրիշներու նման զիս չթողու
համար երաշխիք մը տալ՝ անշուշտ չեա զլանար ինձ :

— Ամուսնական սրբազան կապերէն աւելի ի՞նչ ե-
րաշխարհութիւն կրնամ տալ ձեզ :

— Այդ կապեր տակէ վերջ կարեւորութիւն չպիտի
ունենան եւ պիտի քակուին եզեր, ամէն տան մէջ այս
խնդրոյն վրայ կը խօսուի :

— Սէր իմ, մեր եկեղեցական օրէնքներն անպիտո-
խելի են :

— Այդ օրէնքները սխալ են եզեր եւ նոր ամուսնա-
կան օրէնք մը պէտք է եզեր որ թոյլատրէ իրարմէ գժգոհ
ամուսնացեալները զատուելով ուրիշի հետ կրկին ա-
մուսնանալ :

— Մեր եկեղեցական օրէնքները ի հարկին այդ թոյ-
լատրութիւնը կ'ընէ սրգէն, բայց ոչ թէ անտեղի զըժ-
տութեանց եւ այլ մոտսի պատճառներով կ'արտօնէ, չա-
պիկ փոխելու նման կին կամ էրիկ փոխել. մենք մեր
եկեղեցական օրէնքներն յարգելով միայն կրնանք եր-
ջանիկ ըլլալ ըսելով, սիրտն հանգարտեցուց իր խօսե-
ցելոյն :

Յ. Մ. ՀԱՃԵԱՆ

Տեղոյ անձկութեան պատճառաւ, Կորուս-
եալ կտակի եւ Հարսնիքի Եւրոմակութիւնները
յաջորդ բուով :

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Այս վերնագրին հակ պատասխան եմբ շահեկան հարցումներու պատասխաններու: Կը խնդրեմք, սակայն, մեր ազնիւ ընթերցողներէն որ, նկատուիքեան առնուց սա կէտք թէ՛ ոչ թէ յարգանքի, այլ տեղւոյ պատկանեան համար, մի միայն էն շահեկան հարցումներու պիտի կրնանք պատասխանել:

Լ. Խ. (Վոսիոր). Կուզէ հասկնալ թէ՛ եթէ կարելի ըլլար հողագնութիւն վրայէն ծակ մը բանալ, (այնպէս որ այդ ծակը երկարելով եւ երկրիս ճիշդ կեդրոնէն անցնելով միւս կողմը վերջանար) եւ այդ ծակէն գնդակ մը նետել, գնդակը՝ ծակին միւս կողմէն գուրս պիտի ելլէ՞ր — Ոչ, Գնդակը՝ արագութեամբ պիտի երթար երկրիս կեդրոնը ուր առանց կենալու ճամբան պիտի չարունակէր բաւական տեղ: Յետոյ կեդրոնի ձգողական զօրութիւնը՝ իրեն պիտի քաշէր գնդակը, որ այս անգամ ետ դառնալով դարձեալ կանգ պիտի չառնէր կեդրոնը եւ ճամբան պիտի շարունակէր, թէեւ նուազ արագութեամբ: Վերջապէս մէյ մը առաջ, մէյ մը ետ, տարուսեղէն վերջ ճիշդ կեդրոնը եղող կէտին վրայ պիտի կանգ առնէր, առանց սակայն հողին դպչելու:

Ուսանող մը. — Աշխարհիս ամենէն մեծ գրատունը Բարիգի Ազգային Գրատունն (Bibliothèque Nationale de Paris): Այդ գրատուն մէջ կան, 1,400,000 հատոր գիրքեր, 300,000 տետրակներ, 175,000 կտոր ձեռագիր, 300,000 քարտէս, 150,000 զանազան դրամներ եւ շքադրամներ, 1,300,000 պատկեր եւ 100,000 կենդանակիրներ:

Տիրան Հ. Ուսուցիչ ըլլալ կը փափաքի եւ կ'ուզէ զիսնալ թէ ի՞նչ ձեւակերպութիւններ կատարելու է վկայագիր ստանալու համար. վասն զի կ'իմանայ թէ առանց վկայագրի կարելի չէ իբրեւ Ուսուցիչ՝ դասախօսել ազգային վարժարաններու մէջ — Ուսուցչական վկայագիր առնելու, կամ կարենալ առնելու համար, նախ պէտք է խնդրագիր մը տալ Ուսում. Խորհրդոյ (Ատենապետին աղագետ, անշուշտ) որ կը յանձնարարէ, Ուսուցչաց Քննիչ Յանձնաժողովոյ՝ քննել խնդրարկուն կամ ընտրելին: Այս վերջինը գոհացուցիչ քննութիւն մը անցնելէ վերջ կ'ստանայ վկայագիր մը, որով կ'արտօնուի դասախօսել ազգային վարժարաններու մէջ: Բայց Տիրան Հ. ուշ մտադած է. պէտք է որ սպասէ մինչեւ 1898 Յուլիս ամսոյն, որ ատեն Քննիչ Յանձնաժողովը գործի կ'սկսի եւ իւր աշխատութիւնը կ'աւարտէ Օգոստոսի վերջը:

Օր. Զ. — Կը հարցնէ մեզ, «Իրաւ է որ ժամանակաւ պաշտօն չընտելները պատրիարքարան կը տանէին եւ «Փալատան» կը զարնէին»: — Շատ իրաւ է, այո: Բարեբաղդաբար այդ պատիժը փրցուած է հիմա, ինչպէս նաեւ «պաշտ բռնելը», ապա թէ ոչ, «տարբէրութիւնը» պարտաւ պատու դարձող համար բաւական զորք ըլլալէն զատ, «Փալատան» չուտողն ալ մատով պիտի ցցունէին:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարք Հայրն Հինգշաբթի օր ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի Ա. Գործակառար Տէր-Ներսէսեան Տիգրան էֆ.ի Վսեմ. Թահսին Պէյի ներկայանալով՝ Խառն Ժողովոյ կողմէ պատրաստուած պաշտօնաթղթերը մատուց:

— Ս. Պատրիարքն շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Գերմանիոյ նորընտիր դեսպանին:

— Հիւանդանոցի նորընտիր Հոգաբարձութեան անդամք, առջի օր Մեծ-Նոր խանի զրասնեակն ի նիստ հրաւիրուած էին, սակայն նորընտիր անդամներէն Տեղ. Օրմանեան, Աւետիսեան Թովմաս եւ Ունճեան Մարգարէ Գէշնալը միայն ներկայ գտնուեցան: Գարակէօզեան Եղուարդ էֆէնտի հրաժարած է ընտրուած օրէն, Մոստիշեան Յարութիւն էֆէնտի եւս Ս. Պատրիարքին առանձին նամակ մը գրելով հրաժարած է Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամակցութենէն, եւ իրեն տեղ՝ յարմար եւ արժանաւոր ընտրելի ներկայացուցած է զՏեղ. Ճէվահիրճեան էֆէնտի:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ազգային եւ օտար վարժարաններու մէջ դասախօսող ինչպէս նաեւ առեւտրական հրապարակին վրայ երկարատեւ փորձառութիւն ունեցող պատուաւոր անձ մը, Անգլիերէն եւ Գաղղիերէն թղթակցութեանց եւ Տօժարակալութեան գործնական գասեր տալու պատրաստ է: Դիմել խմբագրատուն:

1898

Պ Ր Պ Ա Ն Ի

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ - ՕՐԱՑՈՅՑ

Ի վաճառ ելած է հետեւեալ գներով:

Ընտիր լաթակազմ 2 1/2 գահեկան:

Նոյնը ոսկեզօծ ճգտանով 4 գահեկան:

» չակոէն եւ մատիաով 7 1/2:

» ընտիր թղթի վրայ տպուած 15:

Կեդրոնատեղիք՝ Զ. Թորոսեան դրատուն Վալիտէ խան թիւ 16 եւ Սուլթան Համամ Պաղտատեան գրատուն թիւ 14:

Կը գտնուի Բերա Հայ ծխափառաց քով, Կալաթա Վրոյրի եւ Ռօմանի թղթափառացանոցը, եւ Պօլիս բոլոր գրափառաց քով:

Արտօնատէր Ա. ՍԱՐԳՍԵԱՆ

ՏՊԱԿՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

(Նախկին ՊԱՂՏԱՏԵՍԱՆ Տպարան)

Պ. Պալիս, Սուլթան Համամ, 14.